

CVETJE

XXXV. tečaj.

V Kamniku, september 1918.

9. zvezek.

FR. KRIZOSTOM:

Zvezda zlata . . .

Zvezda zlata
iz nebes na zemljo plava,
v njenem soju
angelov nebroj se poigrava.

Dete svetu
najčistejše je rojeno,
z rožnim leskom
lice zorno mu je pozlačeno.

Dete drobno
v posteljici ljubko sniva,
svete Ane
matere oko na njem počiva.

Dete rajsko
sladko se smehlja v zibeli.
Himno mehko
angeli Mariji so zapeli,

čelo belo
z vencem snežnim ji ovili,
rož pred Zvezdo
lilijsko nedolžnih natrosili.



P. MARIJOFIL HOLEČEK:

Kažipot k popolnosti.

Pravičnost.



ežko bomo našli pojem, ki bi ga svet tako samovoljno in brez-obzirno tolmačil, kakor pojem o pravičnosti. Vsak si ga prikroji po svojem okusu in svojem osebнем prepričanju.

Skopuh meni, da ravna pravično, če pahne siromašno družino, ki ne more pravočasno plačati stanarine, sredi zime na cesto.

Hišni gospodar trdi, da ne krši pravičnosti, ako zakonski družini noče dati stanovanja, zato, ker ima družina veliko otrok.

Obrekovavka misli, da je pravična, ako krade s svojim strupenim jezikom poštenim ljudem dobro ime.

Mati je prepričana o svoji pravičnosti, kljub temu, da dela razloček med onimi, ki jim je dala življenje.

Trdno prepričana, da se pravdata za pravico, se tožarita soseda toliko časa, da obema zapoje boben pred hišo.

Ali ne samo posamezni ljudje, tudi celi narodi si po svoje zavijajo pojem o pravičnosti.

Anglež in Francoz, Lah in Srb, Amerika in Rus se borita za pravico. Isto trdita tudi Nemec in Avstrijec, Turek in Bolgar.

V dva tabora je razdeljen svet. In en tabor očita drugemu krivičnost.

Vse se poteza za pravico, toda vsak jo pojmuje drugače. Vse se suče okoli pravičnosti, vendar se je vsak boji, kakor se boji grešnik spraševanja vesti, ker ve, da bi očitala marsikaj, kar bi mu ne bilo ljubo. Zato naj vest le mirno spava! Tako je tudi s pravičnostjo.

Svet noče poizvedeti, kaj pravzaprav zahteva krščanska pravičnost od človeka. Boji se, da bi potem ne mogel slediti svoji poželjivosti, ki se ji je slepo izročil.

Ali naj svet načela krščanske pravičnosti še tako taji in pobija, utajil in uničil jih ne bo nikdar. Vedno bo ostala resnica nepobitna, da pravičnost svetâ ne more biti merodajna za kristjana, še manj pa za tretjerednika, ki naj bi bil drugim zgled krščanske pravičnosti.

Krščanska pravičnost je čednost, ki nas stori dovolj močne, da damo vsakemu to, kar smo mu dolžni dati.

Jezus Kristus je pojem o krščanski pravičnosti kaj lepo pojasnil v prekrasnem odgovoru, ki ga je dal farizejem na vprašanje, če se sme dajati davek rimskemu cesarju:

„Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.“ (Mat. 22, 21).

Dati vsakemu to, kar smo mu dolžni dati, to zahteva od nas krščanska pravičnost.

Ako to čednost natančneje premišljujemo, pridemo do prepričanja, da je pravičnost neka naravna posledica krščanske ljubezni do Boga in do bližnjega. Kjer kraljuje krščanska ljubezen, tam vlada tudi krščanska pravičnost. Zato je dandanes tako malo pravičnosti, ker svet več ne pozna prave krščanske ljubezni.

Kristjan, ki uravna svoje življenje po krščanski pravičnosti, ne pride nikdar navskriž z ljubeznijo.

Vestno spolnjuje vse dolžnosti, ki mu jih nalaga ljubezen do Boga. Ogiba se hudega in dela dobro, kakor to zahteva sveta vera. Zvesto spol-

nuje voljo božjo, ki mu jo je razodel Bog v svojih zapovedih. Ali ker so mu znane besede Jezusove: „Kdor pa cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik“ (Mat. 18, 17), zato z enako natančnostjo in ljubeznijo spolnjuje tudi cerkvene zapovedi.

„Držite se vsi Boga kot očeta in svete cerkve kot matere.“ (Sv. Avguštin.)

Volja božja je, da smo porazdeljeni v razne stanove, ki moramo v njih zvesto vršiti vse dolžnosti. Zato pravičen človek tudi najmanjše stanovske dolžnosti ne prezre.

Tako daje z veseljem Bogu, kar je božjega. Pravičen človek se pa zaveda, da ni „oblasti razen Boga, kar jih pa je, so postavljene od Boga. Kdor se torej ustavlja oblasti, se ustavlja volji božji in si nakopava pogubljenje.“ (Rim. 13, 1. 2). Zato ljubi svojega svetnega kneza in svoje predstojnike, cerkvene in svetne. Svete so mu njihove odredbe in postave. Vdano nosi žrtve, ki mu jih nalaga domovina in država.

Tudi cesarju da, kar je cesarjevega.

Pravičnost pa ima mogočnega sovražnika — neredno samoljubje! Kdor ne zatira svojega samoljubja, ne more govoriti o svoji pravičnosti.

To resnico nam kaj jasno dokazuje posamezni človek, pa tudi narodi, ki so se vdali zahtevam samoljubja. Sledeč samoljubju je človek začel misliti, kako bi se rešil nadležne mu odvisnosti od Boga. Tajiti je začel dolžnosti, ki jih ima do Boga in pravice, ki jih ima Bog do človeka. Zavrgel je pravega Boga. Namestu njega je postavil za boga sebe. Začel je obožavati svoj jaz. Ko se je tako „osvobodil“ od Boga, mu je bilo kaj lahko, oprostiti se tudi od vsake druge oblasti in obzirov do bližnjega. Tako je postal človek sam svoj gospod. Kot tak ni hotel pripoznati nobene odvisnosti, nobene odgovornosti. Kaj Bog, kaj cesar, kaj bližnji, kaj družba?! Sam sebi je postal vse. Začel je slediti načelom, ki mu jih je narekovalo samoljubje. Ta načela so polagoma zašla tudi v versko, socialno, gospodarsko, kulturno in politično življenje narodov. In posledica?! —

V 20. stoletju, ko je hotelo „osvobojeenje človeka“ slaviti svoje končno zmagooslavje, vidimo, kako leži človek brez moči v okovih najpodlejše krivičnosti. Pravičnost pa je postala teptana, raztrgana in onečaščena sužnja!

Svet kriči na ves glas: „Pravica“! ali obenem jo neusmiljeno tepta človek, brezvestno jo teptajo narodi.

Ljudstva umirajo, nagrobno pa jim poje z zlobnim smehom krivičnost:

„Le pravičnost te bo oprostila smrti.“ (Preg. 10, 2).

„Odstrani hudobijo izpred obličja kraljevega in pravičnost bo utrdila njegov prestol.“ (ibid. 25, 5).

„Pravičnost je temelj kraljestev.“

Namestu krščanske pravičnosti je zavlada na zemlji kruta moč pesti. Sedaj čuti človek sam na sebi dovolj globoki pomen sveto-pisemskega stavka: „Pravičnost in mir sta se poljubila.“ (Ps. 84, 11).

Kjer ni pravičnosti, tam ni ljubezni; kjer pa ljubezni ni, tam ne more biti sreče, ne miru, ne zadovoljnosti.

Ako se to uveljavlja že v navadnem življenju, koliko bolj velja to še za duhovno življenje.

Ljubi tretjeredniki! Salomon je zapisal v knjigi modrosti, ki naj bi nas učila prave krščanske modrosti, besede: „Kdor upošteva pravičnost, bo opravičen“ (6, 11). Pravičnost nam je torej tako potrebna, da brez te čednosti ne smemo upati na večno zveličanje. Isti modrijan je zapisal tudi v svojih pregovorih pomenljive opomine: „Hiša pravičnih je močna trdnjava... Kdor hrepeni po pravičnosti, dobi življenje in slavo“ (15, 6; 21, 21). Ali tudi stari Rimljan je dal čutu o pravičnosti duška v besedah: „Če se tudi svet podere, pravica se mora zgoditi!“ In krščanstvo? Ali ni ravno Kristusov nauk podučil svet o pravičnosti? Ali ni ravno krščanstvo odstranilo strašne krivice, ki so se godile posameznim in celim narodom poganstva? Saj nam o tem najboljše priča ljubezen, s katero so se oklenili tlačeni in zatirani sloji človeškega rodu odrešilnega nauka Kristusovega! Saj nam najlepše spričuje to resnico bujno in krepko življenje narodov, ki so sprejeli sveti evangelij, nauk resnice, ljubezni in pravice! Tudi nam mora biti pravica nad vse sveta! Zato pa moramo zatirati vse neopravičene in pretirane zahteve samoljubja, najbolj nevarnega in prekanjenega sovražnika krščanske pravičnosti. Razen tega moramo tudi še ponižno prositi Boga, ki je ljubezen, da naj nam da milost, da bomo uravnali vse naše življenje po načelih krščanske ljubezni. Potem bomo tudi mi „dali Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega in bližnjemu, kar je bližnjega!“

S tem si bomo pa prisvojili tudi pravico do sreče in miru, o katerem tako navdušeno govori modri Sirah:

„Kdor se drži pravice, jo bo dosegel. Ona mu bo prišla naproti, kakor častita mati in kakor deviška nevesta ga bo sprejela. Dajala mu bo jesti (kruh življenja in razumnosti) in ga bo napajala z vodo zveličavne modrosti in se bo v njem vkoreninila, da ne bo omahoval. Veselje in radost mu bo nakladala in večno ime mu bo dala kot dediščino.“ (15, 1—6).



Sedmero veselih skrivnosti.

II.

Marija gre k Elizabeti.

»Tiste dni se dvigne Marija in odide urno v gore, v mesto Judovo... Zgodilo se je, ko je začula Elizabeta Marijin pozdrav, je zaražalo dete v njenem telesu. In Marija reče: Moja duša poveljuje Gospoda...«

(Luk. 1, 39. 41. 46.)



udovito preproste so te besede sv. evangelija. Ali vendar, kadar koli se zatopim vanje, se mi zazdi, kakor da vidim deviško Mater božjo, kako gre preko trat in gričev proti Ajn-Karimu. Roža med cveticami, z jasnim obličjem, v očeh ji sije radost, na ustnih ji počiva blažen smehlaj, v srcu prebiva skrivnost. Vse jo pozdravlja, nežne cvetke ob potu, zeleni oljčni gaji na gričih, drobne ptičice pojoč ji radosten: Ave! Vse stvarstvo kipi velikega veselja, kakor bi se zavedalo, da gre mimo Mati Stvarnikova. Ali čaka jo še lepši sprejem.

Komaj prispe Marija k Elizabeti, jo že v iskreni ljubezni pozdravi. Dve materi se srečata, dve priči božje vsemogočnosti in božjega usmiljenja, dvoje src je doumelo milost božjega obiskanja. Ali kaj je to? Ko zasliši Elizabeta Marijin pozdrav, zaražalo dete v njenem telesu, sama pa hipoma razsvetljena po svetem Duhu spozna največjo skrivnost, ki jo skriva njena mlada sorodnica v svojem srcu. Nebeškega veselja prevzeta zakliče besede angelove: „Blagoslovljena ti med ženami in blagoslovljen sad tvojega telesa! In od kod to meni, da pride mati mojega Gospoda k meni?“ (Luk. 1, 42—43).

Kako ljubezniv prizor! Stara, po izredni milosti božji sè sinom obdarjena žena judovskega duhovnika, se klanja svoji mladi sorodnici, ki jo je Bog povzdignil do nepopisne časti — Matere božje. V zavesti, da je nevredna obiska Mesijeve Matere, zakliče iz dna srca: „Odkod to meni, da pride Mati mojega Gospoda k meni?!“

Po tem pozdravu pa prekipi v neizrekljivi sreči srce božje Matere in v veličastno nežni pesmi razkrije svoja čustva: „Moja duša poveljuje Gospoda in moj duh se raduje v Bogu, mojem Zveličarju.“ (Luk. 1, 46. 47). In tisto uro so se dopolnile besede, ki jih je govoril prerok Izaija: „V radosti se bom veselila v Gospodu in moja duša se bo radovala v mojem Bogu, ker me je odel z oblačilom zveličanja in ogrnil z obleko pravičnosti... kakor nevesto okrašeno... z dragocenostmi.“ (Iz. 61, 10).

III.

Dete nam je rojeno . . . Knez miru.

(Iz. 9, 6.)

»Rodila je sinu prvorojenega in ga povila v plenice ter položila v jašli. In naenkrat se prikaže z angelom množica nebeške vojske, hvaleča Boga in govoreča: Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem dobre volje.«
(Luk. 2, 7. 13–14).

Srečni Betlehem! Da bi pač mogel biti ono prvo sveto noč na tvojem mestu in gledati, kar si videl ti, poslušati, kar si slišal ti. Zakaj glej, o srečno mesto, tisto noč si čulo slavospeve angelov, čulo si pesem najlepšo za nepokojna srca človeška: mir ljudem na zemlji.

V tvoji bližini pa je ležalo v bornem hlevcu drobno dete v jasli položeno. Molijo ga pastirčki, sklanja se nad njim v materinski radosti Mati božja, angeli ga nevidno obdajajo ter strme slavijo čudež božjega usmiljenja, ali doumeti ga ne morejo. Zakaj kdo naj razume to veliko skrivnost, kakor edino le ljubezen božja.

Ono noč nam je bil rojen — Knez miru. In v resnici: nova doba se pričinja ž njegovim rojstvom — doba sprave z Bogom, doba zveličanja, doba božje ljubezni, doba svetega miru.

Doba svetega miru? Morda ni res? Ali ni pela pravkar truma angelov: mir ljudem na zemlji — dobre volje? Da, mir ljudem dobre volje, volje, da bi njemu služili, da bi njega ljubili; take volje nam je manjkalo, zato nam je Bog odvzel svoj mir in glej prišli so nad nas časi, ko plakajo v veliki boli vdove in sirote, ko vzdihujejo starčki in žene po miru, prišli so časi, ki o njih govori prerok Jeremija: „In tolažili so bridkost hčerke mojega ljudstva sè zasramovanjem, rekoč: Mir, mir; pa ni bilo miru.“ (Jer. 6, 14).

Prosimo torej Gospoda, naj nam dodeli milost dobre volje, da se bomo oklenili njega — Kneza miru, ki poln dobrote in usmiljenja obeta: „Vzemite moj jarem nase in učite se od mene, ker sem krotek in ponižnega srca in našli boste mir svojim dušam.“ (Mat. 11, 29).



P. ALFONZ FURLAN:

0 mesečnem priprošnjiku ali patronu.

Sv. Veronika Julijani, devica 2. reda.

Zgled prave ponižnosti.



Veronika je bila rojena v vasi Markatélulu na Laškem. Njen oče in mati sta bila pobožna in v strahu božjem sta vzgojevala svoje otroke. Veronika je bila tudi pobožna, toda po naravi svoje-glavna in k jezi jako nagnjena. Njena skrbna mati je na zadnjo uro izročila svojih pet hčerâ presvetim ranam Jezusovim, najmlajšo Veroniko je izročila prsni rani Jezusovi. Od takrat je postajala vedno bolj krotka in ubogljiva. 17 let stara je štopila v red svete Klare. V samostanu je dajala lepe zglede pokorščine, uboštva in zatajevanja. Ko je v samostanu že 17 let opravljala razne službe, so ji izročili službo učiteljice novink, ki jih je 22 let vzgojevala v redovnem duhu po svetem vodilu, posebno pa v ponižnosti in pokorščini. V teh dveh čednostih so pozneje tudi njo ostro poskušali. Kristus ji je namreč vtisnil svete rane in nekoliko pozneje je prejela še trnjevo krono na svojo glavo, ki ji je napravljala neizrekljive bolečine. Ta dogodek je vestno preiskal njen škof in vse v Rim sporočil. Rim je poslal oblast, ki naj še enkrat vse natanko preiskuje, Veroniko pa poskuša zlasti v ponižnosti, da se spozna, je li ta dogodek resničen, ali pa se nuna samo hlini in druge vara. Najprej so ji vzeli službo učiteljice novink; vzeli so ji vsako pravico pri samostanskih volitvah voliti in izvoljena biti. Zaprli so jo; nobena sestra ni smela ž njo govoriti; kakor z goljufivko je morala ž njo ravnati sestra, kateri so jo izročili v skrb in nadzorstvo. Naposled so ji prepovedali sveto obhajilo; samo ob nedeljah in praznikih je smela biti pri sveti maši, pa samo pri cerkvenih vratih. — Kaj bi ti počel, ako bi s teboj tako ravnali? — Njen škof je po vseh teh trdih poskušnjah sporočil v Rim: „Natančno spolnjuje vsa moja povelja in pri vsem tem trdem ravnanju ne kaže najmanjše žalosti, temuč nepopisljiv mir in dušno veselje.“ Njena ostro poskušena ponižnost razodeva, da ni varala, da ni bila v rokah hudega duha, temuč, da je to delo božje. Veronika se je imela še dalje za grešnico in je delala ostro pokoro za svojo nekdanjo jezo in druge pogrške svojih otroških let. V redu je živela 50 let in umrla 9. julija leta 1127. kot samostanska prednica; leta 1839. je bila slovesno prišteta med svetnice.



P. NIKODEM:

Papež Benedikt XV.

V. Duhovnik.



daj pa nekoliko črtic iz Kjezovega duhovniškega življenja!

Po vrnitvi iz Španije l. 1887 v Rim, kjer je novi kardinal Rampola svojega nekdanjega tajnika brž uvrstil med uradnike državnega tajništva, je Kjeza stanoval v zasebnem stanovanju nasproti stari baziliki in župni cerkvi Svetega Evstahija. Tu si ga videl vsako jutro ob šesti uri v kornem stolu, kako je opravljal svoje premišljevanje, da je ob polu sedmi uri pristopil k altarju k daritvi svete maše. Pozneje je hodil v spovednico; in dan za dnevom ni pogrešal spovedancev. Ako je kateri teh zbolel, ga je obiskal tudi na domu. Rad je sprejel pridigo, praznično ali nedeljsko; sploh se je ponudil župniku brž v začetku v sleherno pomoč.

Prelatje papeževega dvora imajo pravico do posebne sveče poleg mašne knjige; Kjeza jo je odklonil. Ako jo je strežnik vendarle postavil na altar, jo je vpihnil, razen po zimi, ko je bilo temno. — Dvakrat na leto, o veliki noči in binkošti, se v Rimu sveto obhajilo nosi v slovesni procesiji; teh procesij se je Kjeza vedno udeleževal župniku ob strani. K Svetemu Evstahiju je hodil tudi še pozneje, ko je bil že državni podtajnik in je dobil stanovanje v Vatikanu, ne sicer vsaki dan, pač v nedeljo in praznik, da je ob običajni uri opravil sveto mašo in šel v spovednico. Kar ga je pa napravilo poljudnega v celi občini, je bila njegova darežljivost.

Rojaki italijanskih pokrajin, Florentinci, Bolonjčanje, Napolitanci in še drugi imajo v Rimu vsaki svojo cerkev. Tako imajo tudi Dženovezi cerkev Sv. Janeza onstran Tibere, sezidano l. 1481, in zraven bolnišnico za dženoveške mornarje. Tudi je ustanovljena neka bratovščina za Dženoveze, in samo ob sebi je umevno, da se je vpisal v njo tudi Kjeza.

L. 1499 so ob reki Tiberi, pri tedanjem pristanišču za ladje postavili cerkev Sv. Roka, da bi se v nji opravljala služba božja zlasti za brodarje, gostilničarje in težake. Ustanovila se je tam tudi bratovščina, ki so ji podelili papeži mnogo odpustkov. Cerkev je prav čedna. Prenovljena je prvič l. 1657, drugič pa l. 1887. Stroške je obakrat pokrila bratovščina iz svojega premoženja. Brž po svojem prihodu iz Španije 1887 se je tudi Kjeza vpisal v to bratovščino in je tudi ko prelat vestno opravljal dolžnosti kakor priprosti udje, nosil ob petkih pri križnem potu križ naprej, kadar je prišla vrsta nanj, spremljal je v „vrečo“ oblečen rajne ude pri pogrebih. Zavaljo gorečnosti je bil izvoljen za svetovavca, l. 1892 za predstojnika, l. 1907, ko se je preselil ko nadškof v Bolonjo, niso hoteli voliti družega predstojnika, ampak so njega izvolili za večnega predstojnika.

V Rimu, kakor znano, je sveto Rešnje Telo vedno k molitvi izpostavljeno, tako da se vrsti štirideseturno češčenje od cerkve do cerkve, tudi po noči. Za nočno češčenje je bratovščina duhovnih in svetovnih mož. Štirje ali pet prevzamejo molitev od desete ure do druge, in zopet drugi štirje ali pet pa od druge ure do šeste ure zjutraj; med njimi moli naprej vselej duhovnik. Ob drugi uri pripelje voz drugo gručo in odpelje prvo na dom. Kjeza je od l. 1897 vpisan v to bratovščino.

Ko je Leon XIII. ob sedmi stoletnici rojstva sv. Frančiška opozoril (z okrožnico z dne 10. okt. 1882) katoliški svet na pomen tretjega reda svetega Frančiška, se je brž sledečega dne Kjeza vpisal v tretji red v frančiškanski cerkvi „Ara coeli“; sprejel ga je pater Jernej Lanni. Da ni tega storil le iz hipnega ognja navdušenosti, je pokazal pozneje. Čez dvoje desetletij je kot državni podtajnik združil več v Rimu živčih svetovnih duhovnikov-tretjerednikov v skupščino, ki ga je 10. junija 1902 izvolila za prednika, kar je ostal do leta 1908, do svojega odhoda v Bolonjo ko nadškof.

Od mladosti je bil Kjeza goreč častivec Matere božje. Poleg Vatikana v cerkvi Sv. Jakoba je posnetek lurške votline, in tam je posebna bratovščina Brezmadežne. Opetovano je prelat Kjeza v ti cerkvi na glavni praznik 8. dec. daroval sveto mašo in delil skupno sveto obhajilo. Ko nadškof, kakor bomo še slišali, pa je vodil enkrat sam romarje v Lurd. Prvo okrožnico ko papež je med svet poslal na Marijin dan, na praznik njenega rojstva.

Devetdnevnic za ves Rim se opravljajo pri Sv. Pavlu v Vatikanu. Naš prelat se jih je redno udeleževal; redno je tudi imel sklepno pobožnost. Ker njegovo stanovanje v Vatikanu ni daleč od te cerkve, je na večer rad semkaj prihajal, počastit Najsvetejše.

* Kardinal Bisleti, ki je bil s Kjezo dolgo vrsto let v najbližjem občevanju, je pri neki priliki pripovedoval, s kakšno lehkoto je Kjeza v lepem slogu spisoval uradne listine. Nato pa je sklenil sodbo o njem s sledečimi besedami: „Celo življenje svoje je porabil za molitev in službo. Sprehoda v golo razvedrilo ni poznal; povabilo za mizo v družino je zelo redko sprejel in le, ako ga je silila k temu služba in stan; kakor je rano vstajal, je vendarle pozno hodil k počitku.“

L. 1884 je tik zakristije Sv. Petra Leon XIII. ustanovil romarsko hišo in jo izročil sestrām sv. Vincencija Pavlanskega, vodstvo pa kardinalu Močeniju. Kadar so romarji prihajali, je Kjeza že pod Močenijem obiskoval hišo in z nagovorom romarje pozdravljal. Po Močenijevi smrti je prevzel vodstvo on, Kjeza sam.

V ulici Merulani, v bližini Laterana je materina hiša sester sv. Ane. Sedanja generalna predstojnica je sorodnica Benedikta XV.; samostan šteje 50 sester. Tja je naš prelat že leta in leta hodil vsako nedeljo, da je govoril sestrām ekshorto ali pridigo.

V velikem zavodu Sester presvetega Srca pri cerkvi Sv. Trojice je vsak četrtek dve leti zaporedoma predaval o začetku krščanstva v Rimu. (Ta predavanja je redno hodila poslušat tudi njegova mati, ki se je po smrti svojega moža preselila k svojemu sinu v Rim. Stanovala sta skupaj v palači

„Bradža“ nasproti Sv. Evstahiju; mati je tu ostala, ko je bil sin imenovan za državnega podtajnika in se v aprilu 1901 nastanil v Vatikanu.)

Sličen vzgojni zavod imajo misijonske sestre sv. Vincencija in tudi tam je Kjeza skozi šest let podučeval vsaki teden krščanski nauk.

V novem delu mesta za Angelskim gradom je zavetišče za podivjano žensko mladino tistega okraja. Tudi tam je poleg vodje kardinala Bisletija naš prelat do preselitve v Bolonjo redno učil krščanski nauk. Skupno delo obeh prelatov so podpirali še redemptoristi, odkar jim je Pij X. izročil novo cerkev Sv. Joahima. In tako se lahko trdi, da je prišel nov duh v ta mestni okraj. —

Čislani bravci pa so iz kratkih črtic tega poglavja spoznali, da monsinjor Kjeza sredi svojega dela v državnem tajništvu ni pozabil na svoj duhovniški poklic.



P. JERONIM KNOBLEHAR:

Otroške igre v Sv. Deželi in sv. pismo.



enitovanjskemu veselju nasprotna je pogrebna žalost, ki se orijentaliski živahnosti primerno kaže tudi v zunanjih znamenjih. Tudi pogrebne običaje palestinski otroci radi posnemajo v igrah.

Najprvo hočemo opisati tako igro, običajno med deklicami.

Ena izmed njih se vleže na tla, kot bi bila mrtva; druge jo obkoli in posnemajo obupni krik in jok najetih ženskih žalovavk; pri tem si pridno brišejo dozdevne solze, si rujejo lase in potresa jo prah po glavi.

Nato dve stopite bliže dozdevnemu mrliču, po zraku otepate z robcem, in ga nekolikokrat izvijete nad mrličem, kakor da bi hoteli izžeti iz njega studenček solzâ žalosti in obupa: po tem pa korakate v nekakem plesnem ritmu okoli mrliča in požete, menjaje se:

Prva, (Malakita ji je ime):

»Lepo, spavajoče dekle, odgovori mi vendar!«

Druga, (Tefára po imenu):

»Oj, na blazinah leži in se ne gane!«

Druge deklice skušajo ostrašiti mrliča, češ, da je v nevarnosti njeno nakitje, ki je orijentaliski deklici nad vse pri srcu; zato pojo:

»Oh, oh, poglejmo v shrambo, kje ima dragocenosti in svoja oblačila!«

Malakita: „Deset je imela prstanov, eden lepši, nego drugi.“

Tefara: „In polno omaro dragocenih dišav in mazil za lasé.“

Druge deklice: „Oh, vzemimo ji to, saj ji je vse to po smrti odveč!“

Malakita: „In njen »bugme«¹, sto je v njem srebrnikov.“

Tefara: „In njen »taksire«² iz rdeč'ga baržuna in poln zlata.“

Malakita: „In njen »kebbe«³ z bujno živimi bojami.“

Tefara: „In njen »iser«⁴ kot pajčevina lahák.“

Druge deklice: „Oh, oh, vzemimo ji vse: njene dragulje, ves njen nakit: saj ga mrtvi ne rabijo več.“

Dozdevni mrlič pa sedaj plane po konci in poje, plesaje:

Ne, ne, nisem še mrtva, pustite mi moje reči!

Bila sem mrtva za šalo, in mislim živeti še

Sto in pet let, če bo to Bogu všeč!

Resnobnejša je pogrebna igra pri dečkih in prav lepo posnema starodavni pogreb, kakor ga nam opisuje evangelijski (Mat. 9, 23).

Na desko se vleže eden izmed dečkov, ki predstavlja mrliča; drugi, pogrebci, posnemajo nad njim umivanje in maziljenje mrliča, ki ga nato štirje najkrepkejši dečki dvignejo in neso na deski h pogrebu. Pred njimi gre gruča, ki piska na piščalke, ali posnema piskanje kakorkoli, drugi pa nesejo poleg na palice natakne različne reči, kot nadomestek za hišne dragocenosti, ki jih pri pravem pogrebu nosijo pred mrličem. Za njim pa se gnjetejo ostali dečki, predstavljajoči žalujoče sorodnike in drugo občinstvo.

Eden izmed njih poje z žalostnim glasom v imenu mrliča:

O naj bi vendar kak oživljajoči veter dvignil moje blazine!

O prodajte vendar moje blago,

Pa mi za skupljeni denar kupite življenje nazaj!

V zboru pa mu drugi odgovarjajo v spremstvu piščalk:

Da, da, seveda bomo prodali tvoje blago,

Toda, ne zato, da ti kupimo življenje nazaj,

Ki je za vselej zgubljeno!

Namestnik mrliča:

Naj bo tedaj! toda jokajte nad mánojo, prijatelji moji,

Točite solze, vendar pri tem ne zbolíte!

Mrtvi so mrtvi! kakor pravite vi,

Mrtvi naj ne škodujejo živim!

Zbor:

Oh, oh, kakor gleda naše oko danes cvetočo ravan,

Tako bo gledalo jutri v Dallálovih⁵ rokah

Blagó našega mrtvega brata.

Eden: „Kako lep je bil njegov kefijeh⁶ v zlatem vezenju!“

Drugi: „Kako ojster je bil njegov handžar⁷ z bisernim ročem!“

¹ Nakit iz srebrnikov, nabranih na vrstico, ki ga dekleta nosijo na glavi, nad čelom, ² prazniško oblačilo, ³ modrec, ⁴ pajčolan.

⁵ Prodajalec pri javni dražbi, ⁶ ovoj okoli fesa (čepice), ⁷ kriva sablja.

Tretji: „Kako nagel je bil njegov konj v pustinji!“

Zbor: „Oh, oh . . .“ (kakor prej).

Eden: „Ne, ne, hiša ostani ženi njegovi!“

Drugi:

Njegova žena sem jaz.

Kolikokrat sem se naslanjala ob njegovi kameli,

In se ga oklepala, če tudi je trdo govoril z menoj!

Zbor: „Oh, oh, toči solze, žena uboga, ki si zgubila oporo!“

Žena:

Žalost in vzdihljeji mi niso bili v navadi,

Toda sedaj, ko me je zapustil gospod,

Jokam in točim solzé.

Tem besedam sledi splošen krik in vik, ki naj posnema jadikovanje plačanih žensk žalovavk.

Ko pridejo mali pogrebci z dozdevnim mrličem do kraja, kjer naj bi bil njegov grob, ter se pripravljajo, kakor da bi hoteli mrliča zagrebsti, jim ta veselo poskoči z deske in uide.

To ali podobno igro je imel Gospod v mislih, ko je judom očital trdovratnost v veri in jih primerjal trmoglavim otrokom, ki se kujajo, ko jih drugi vabijo, naj gredo igrat se pogreb ali ženitovanje. (Mat. 11, 16. 17).

Nad vse je pa pri palestinskih otrocih, potomcih starodavnih očakov pastirjev, priljubljena igra pastirja in ovčic imenovana „Jubánija“, po pastirjevem imenu. Igrajo jo otroci tako-le:

Eden izmed dečkov si podveže haljo in jo trdno prepaše¹; v roke vzame pastirsko palico z okroglasto bunko na vrhu, t. j. „makel“ starih očakov. Pastir se nato vstopi med čredo, seveda družbo dečkov, hodečih po vseh štirih, ki se delajo, kakor da bi se pasli. Nenadoma ojster krik pastirja: „rrrredi ôôô“, in ovce, dečki planejo k pastirju, se gnjetejo okoli njega, ki jih prešteva, gladi, tudi kara, potem pa začne peti:

Jubanija, ovac pastir in malih jagnet,
Ki se nikdar ne vznemiri ter se tudi ne bo:
Čemu pa tudi? Kaj ni solnce, ki me peče,
In rosa, ki me moči, ter ledena burja,
ki me v noči stresa, pa volkovi,
ki po men' preže, že zadosti mi nadlog?
Čemu bi torej sam se snedal?
Gospodar pa, kaj poreče, to mi malo bodi mar.
Pa saj ravno kar prihaja!

Eden dečkov v vlogi gospodarja:

»Jubanija, moj pastir! Dolgo že te nisem videl.«
»Jakob, moj gospod!«
»Jubanija! Kako to, da jagnjeta so mršava?«
»Jakob! Hribi goli so in doline suhe.«
»Zakaj ne peljaš jih drugam?«
»Jakob! Zakaj boljših mi ne daš opank?«

¹ »Vaša ledja naj bodo prepasana.« (Luk. 12. 35).

Nato gospodar:

Naj ti bo! Zaklali bomo ovna,
V obuvalo tvojih nog!

Jubanija (s smehom):

Ha, potem bom lahko hodil,
In ti čredo vodil vse povsod.

Sedaj gospodar prešteje čredo in opazi, da manjka nekaj jagnjet in ovac:

»Jubanija! Kaj je to?
Koliko šteje čreda jagnjet in ovac?
»Jakob! Sto manj dve je vseh ovac in
jagnjet dvajset, troje manj.«
»Jubanija! Kak račun je to?
»Jakob! To ti je račun volkov!«
»Jubanija! Toraj volk prihaja po ovce
in ti ga li ne čuješ?«

Jubanija se pevajoč izgovarja, da ga solnce preveč žge, ker nima tarbuša¹ in večega kefijs², za to se baje ne upa izpod senčne dupljine, ko pride volk med čredo. Tudi boljše volneno abbajo³ si želi za odejo v mrzli noči in obljubi, da bo potem vpil nad volkom in ga s kričanjem skušal prepoditi:

Gospodar:

Jubanija! Ni zadosti le nad volkom vpiti, kaj ne veš,
da je s palico treba ga pregnati?«

Sedaj zahteva leni pastir še lep pas, polno torbo in gospodarjevo pastirsko palico.

Gospodar:

Palica ti se ve ne odide, o lenuh!
Tu jo imaš po hrbtu!
Sedaj pa spravi se od črede
Ti nemarni mi pastir!

Jubanija zbeži pred udarci, gospodar pa med čredo stoječ poje:

Oj ovce moje, oj moja jagnjeta!
Jaz sem dobri vam pastir;
Za menoj hodite, tja k potoku
Vas popeljam, do livad zelenih.
Za zgubljeno pa ovčico pojdem
Noč in dan. In divjo zver,
Sovražno vam, bom pokončal.

Nato zavihti pastirsko palico in zakliče čredi znano vabilo: „rrrredi ôôô“. Tedaj se zgnjetejo ovce, dečki igravci okoli njega in ga iz hvaležnosti poljubljajo.

Nas li ta otroška igra ne spominja Jezusove prilike o dobrem pastirju? Najbrž je tudi Gospod v svoji mladosti imel priložnost videti igro Jubanije,

¹ Čepice, ² ovoj okoli čepice, ³ plahto.

sebičnega pastirja in se je je sam katerikrat udeležil, predstavljajoč pri njej podobo tistega pravega dobrega pastirja, ki je dal življenje za svoje ovce na križu.

In ko je некоč učil v templju, pa je videl doli po kidronski dolini proti ovčji staji pod Sijonom na večer prihajati črede in njihove pastirje, tedaj se je najbrž spomnil otroške igre izza svojih deških let. In iz njegovih božjih ust so privrele milozvočne, pa tudi hudoresne besede: „Jaz sem dobri pastir: dobri pastir da življenje za svoje ovce. Najemnik pa zbeži . . . in ni mu mar za ovce.“ (Jan. 10, 11—14).



Pot v nebesa.

Premišljevanja o večnih resnicah in o trpljenju Jezusa Kristusa.

Spisal sv. Leonard Portomavriški, poslovenil P. Alfonz Furlan.

Enajsto premišljevanje.

Dobrote božje.



remišljuj, moja duša, kako te je tvoj najdobrotljiviši Bog nežno ljubil in te napolnjeval ter obsipal z darovi, milostmi in dobrotami, in sicer z naravnimi ter nadnaravnimi, z neštevilnimi in tolikimi, da presegajo trenutke tvojega življenja. Ti bi bil lahko umrl že v materinem telesu brez krsta, ali iz ljubezni je dal tvoj Bog, da si živ prišel na svet. Ti bi bil lahko rojen slep, pohabljen, grd, v suženjstvu, toda tvoj Bog te je iz ljubezni obvaroval vseh teh nesreč. Bog je varoval tvoje posestvo; blagoslavljal je tvoja dela, v tvojih opravkih ti je pomagal, pospeševal tvoje podjetje: kot ljubeznivi Oče je posebno skrbel za-te in za vse tvoje reči. Ohranjeval ti je življenje do te ure; rešil te je toliko nevarnosti, bolezni in nesreč, v katere pada vsak dan množica drugih ljudi. Kolikokrat je uničil naklepe tvojih sovražnikov, ki so te hoteli pogubiti. Koliko jih je umrlo v cvetoči mladosti, dasiravno so bili bolj zdravi kakor ti! — Ti še utegneš obžalovati svoje grehe in si zagotoviti lastno večno zveličanje. Poslušuj se tedaj te velike dobrote v svojo korist; prični ljubiti Stvarnika svojega ter si nabirati zasluženje za večno življenje! — O Gospod, rani mojo dušo z gorečo puščico svoje ljubezni, da bom samo tebe ljubil in da bo moje srce vedno gorelo v tvoji sveti ljubezni!

2. Premišljuj, da te je Bog iz velike ljubezni obvaroval vseh tistih grehov, ki bi jih bil lahko storil, pa jih nisi. Ni greha, ki ga stori kdo drugi, da ga ne bi mogel tudi ti storiti. — Bog ti je delil dobrote celo takrat, ko

si bil njegov sovražnik. Ti si zaslužil pekel, Bog te pa ni hotel kazniti, temuč te je klical s tolikim opominjevanjem, s tolikimi navdihi, da bi ga ljubil. Sveti Avguštin pravi: „O Gospod, jaz sem te sovražil, ti si me pa ljubil; jaz sem te preganjal, ti pa si me varoval; bežal sem pred teboj, ti si pa tekkel za menoj. Ko sem zašel, si me ti zopet pripeljal na pravo pot; ko sem bil neveden, si me učil; ko sem grešil, si me ti poboljšal; ko sem žaloval, si me tolažil; ko sem obupaval, si me ti okrepčal; ko sem padel, si me vzdignil; ko sem se ustavil, si me pri moči ohranil; na potu si me varoval; ko sem prišel k tebi, si me sprejel; kadar sem te pomoči prosil, si me uslišal.“ — Moja duša, prepevaj hvalo Bogu in ga zahvaljuj! — O moj ljubi Bog, odpravi mojo trdost in premagaj mojo nehvaležnost! Ti, o Gospod, si me navezal s tolikimi dobrotami na svojo ljubezen. Ker si šel za menoj celo takrat, ko sem bežal pred teboj, zato me ne zapodi od sebe zdaj, ko ponižan in skesan padem pred tebe, zdaj, ko ne hrepenim po drugem nego po tvoji milosti in tvoji ljubezni. Gospod, ti si pričel delo mojega večnega zveličanja, dokončaj in spolni ga! Večni Oče, iz ljubezni do Jezusa Kristusa stori to!

3. Premišljuj ljubeznivo delovanje božje previdnosti za tvojo predodločbo, za predodredbo tvojega zveličanja. Po kolikih, tebi nepoznanih potih te je vodil tvoj Bog, po čudovitem in usmiljenja polnem redu! V tvoje zveličanje je Gospod poslal oni misijon, da si prišel k tisti pridigi, k onemu spovedniku. Dal je, da si zvedel tisto žalostno dogodbo; ogrenil ti je one zabave; pripustil je, da ti je nasprotoval svet in da so ti bili nehvaležni tebi najbolj dragi ljudje; tako te je Bog v neskončni ljubavi iskal pripeljati k ljubezni svoji, z nedopovedljivo ljubeznijo je pripravljajl tvojo dušo! Na videz so bile nesreče, v resnici pa milosti; kar si imel za nezgodo, je bilo zate v korist; zdelo se je, da je kazen, bila je pa ljubezen. Gospod, je za-te vedno po očetovsko skrbel in na poseben način; varoval te je pod perotni svojega varstva, branil te je kakor punčico svojega očesa; čuval te je kakor svojega ljubega otroka; ljubil te je bolj kakor oče, ljubil z neskončno ljubeznijo. Moja duša, ako ne znaš ljubiti, ljubi odslej vsaj to neskončno ljubezen, ki te je tolikanj ljubila! — O kako sem pozabljev in nehvaležen! Zaslužil sem pekel, da bi tam trpel kazen za tako nehvaležnost! Vse trenutke svojega življenja bom obžaloval, da sem te zelo pozno spoznal, o Bog, da sem prav malo ljubil tvojo neskončno dobrotljivost, ki je za-me vedno radodarna in koristna, ki je sama ljubezen in sama milost z menoj!

Sad tega premišljevanja. Premisli in preudari, kdo in kaj si ti, ki si prejel toliko dobrot! Črv, vreča kosti; kup gnilobe in hudobij; velik nehvaležnež . . . Kdo in kaj je pa Bog?! Neskončno veličanstvo, neskončna visokost, neskončna svetost in dobrot! Ako bi te Bog samo enkrat ljubeče pogledal, bi bila to že neskončna dobrot! O koliko bi tu lahko premišljeval! Večni Bog obdaruje malovrednega človeka! — Moja duša, z božjimi dobrotami obdarjena in kljub temu do Boga polna nehvaležnosti, kdaj boš prenehala biti nehvaležna proti Bogu?! Začni vsaj zdaj ljubiti svojega največjega Dobrotnika!

Najsvetejši zakrament.

1. Moja duša, premišluj, da nas naš preljubeznivi Odrešenik zaradi svoje ljubezni do nas ni hotel samih pustiti v tej solzni dolini, ko je med ljudmi preživel triintrideset let; če tudi nas je imel zapisane v svojem Srcu in nas bo v kratkem času zopet videl v svoji slavi. Zato je postavil zakrament presvetega Rešnjega Telesa ali Evharistije; v njem je pričujoč z dušo in telesom ter božanstvom, da je vedno pri nas. Tako nas je Jezus ljubil, da je postavil ta zakrament isto noč, ko je imel biti izdan. Zdi se, da je Jezus govoril: Vem, da je prišel čas, ko bom postavil ta božji zakrament, da bom izdan v roke svojih sovražnikov, ki me bodo mučili na vse načine. Nič ne de, samo da vam zapustim to zastavo svoje neskončne ljubezni. Zapustim ta svet, od vas pa se ne ločim; grem, moje trpljenje pa vam bo zadobilo slavo. Umrli bom, ali moja smrt bo vaše življenje. — O neskončna dobrota! Predragi Jezus, ni ti bilo dovolj, da si bil za nas rojen in da si za nas umrl, temuč hočeš biti z nami tudi v zakramentu! Dovolj Gospod, da spregovorim: Kam te je privedla ljubezen, da pri nas ostaneš, ko smo te zapodili od sebe z neusmiljeno in sramotno smrtjo?! Moja duša, boš li tudi ti med tistimi nehvaležneži, ki v toliki ljubezni ne gorijo v ljubezni do Boga, ki je sama dobrota in ljubezen za nas?!

2. Premišluj, kako milostljivo sprejema Jezus vse duše, ki se bližajo njegovi ljubezni. Jezus prebiva v zakramentu, da sprejema duše njega ljubeče, jih drage volje posluša, da uslišuje njihove prošnje in jim deli vse milosti. Jezus ves mil in dobrotljiv, ves ljubezniv in radodaren, z ljubezni polnim Srcem, z rokami polnimi darov čaka tistega, ki pride prosit ga in obiskat v zakramentu, in ga obsiplje z milostmi. Jezus želi, da bi ž njim občevali kakor s prijateljem, z očetom, ženinom: z ljubeznijo in zaupljivo. Tako je ljubeči Gospod vedno blizu nas, da nas usliši, tolaži in posvečuje. O kako srečni smo! Moja duša, rabi tedaj toliki zaklad! Bližaj se Jezusu, z ljubeznijo ga obiskuj, z vero ga prosi; v duhu in resnici pij to živo in nebeško vodo, ki te bo pripeljala v večno življenje!

3. Premišluj, kako se pobožne duše vedno mudijo pri Jezusu v najsvetejšem zakramentu, kjer prejemajo obilo milosti in tolažbe in se užigajo v sveti ljubezni. To je ono drago drevo, v čegar senci je želela počivati sveta nevesta. En sam mil pogled božjega ženina zadostuje srečno narediti mojo dušo. Hrepeni tedaj po Jezusu! O moj preljubeznivi Gospod, zame ni bolj drage reči, kakor si ti, o moj Bog, v presvetem zakramentu. O kako vesel sem, ko klečim pred teboj, ki si resnično pričujoč! Ti si moj Gospod in moj Bog, moj brat in moj oče ter predragi ženin moje duše. O Bog, kako življenje, kako veselje, kako radost, kako korist prejemam od tebe v tem zakramentu! Dragi Jezus, naj gori moja duša v ljubezni do tebe!

Sad tega premišljevanja. Zahvaljuj Boga za toliko dobroto! Sveta Franciška Rimska je vsak večer zahvaljevala večnega Očeta, ker nam je dal

Jezusa v presvetem zakramentu. Enkrat je pozabila na to, in Gospod jej je rekel: „Tvoja zahvala je mojemu nebeškemu Očetu tako všeč, da sem jo jaz namestu tebe opravil.“ Kolikor moreš pogosto obiskuj Najsvetejše pa spoštljivo; sveti Frančišek Borgia ga je obiskal vsaj sedemkrat na dan. V sobi je bil vedno obrnjen proti najsvetejšemu zakramentu in svoja dela je tako opravljal, kakor da bi bil pred njim pričujoč.



P. JERONIM KNOBLEHAR:

Frančiškani v Sv. Deželi.

VIII. Svetišča in obredi.



naslednjem hočemo povedati, katera svetišča Sv. Dežele so bila koncem srednjega veka v frančiškanskih rokah. Zraven bomo omenili tudi posamezne razkolne verske ločine, ki so že takrat kakor dandanes delale težave frančiškanom in katoliški cerkvi v Palestini.

Rekli smo že, da so bivali frančiškani na Sijonu od l. 1335. Iz tega časa nam je ohranjena kupna pogodba, ki nam priča, da je neka plemenita gospa, Marjeta iz Sicilije, frančiškanom kupila za tisoč srebrnjakov malo posestvo, na katerem so bile razvaline dvorane zadnje večerje. Ta kupčija pa sosednim Saracenom ni bila všeč: nagajali so frančiškanom, kar so mogli, dokler nista sicilijanski kralj Robert in njegova žena Sancija od egiptovskega sultana Nasir Mohameda za drag denar odkupila celi grič Sijon in ga podarila apostolskemu sedežu, s pogojem, da imajo frančiškani za vse čase pravico tu prebivati, čemur je papež Klement VI. pritrdil s posebnim apostolskim pismom.¹ Iz tedanjih časov ima dvorana zadnje večerje svojo sedanjo obliko.

Ob poti od dvorane zadnje večerje do sijonskih mestnih vrat je stala hiša, kjer je Marija po Jezusovi smrti prebivala in tudi umrla. Ta prostor je kupila neka katoliška gospa, Zofija po imenu, z namenom, naj bi se na njem sezidala cerkev Mariji v čast, kar pa se ni zgodilo, najbrž zato ne, ker ni bilo mogoče dobiti od saracenskih oblastnij dovoljenja.² Sto let pozneje je sultan Kajt Bei dovolil frančiškanom sezidati cerkev, ki pa so jo Saraceni kmalu na to zopet podrli. Porušena je ostala do l. 1898, ko je sedanji nemški cesar Viljem II. ta prostor kupil in ga podaril nemškimi katoličanom, ki so tamkaj sezidali krasno cerkev „Dormitio“ in njeno oskrbo izročili benediktinom.

¹ Bulla »Nuper carissimi«, 21. nov. 1342. — ² P. Lemmens, Die Franziskaner auf dem Sion, str. 148.

Razen do omenjene dvorane zadnje večerje frančiškani na Sijonu niso imeli drugih pravic: pač pa so jih mnogo več pridobili v cerkvi Božjega Groba. — Tu so imeli po spričevanju mejnega grofa Nikolaja iz Este l. 1413 četrto svojih altarjev: dva v Marijini kapeli ob sedanji zakristiji, enega nad Jezusovim grobom in enega na Kalvariji.¹ Kmalu so si pridobili tudi še enega na kraju, kjer je bil najden Jezusov križ v praznem vodnjaku v vznožji Kalvarije. Tudi ključ od cerkve Božjega Groba so imeli in niso bili odvisni, kakor dandanes od mohamedanov, ki imajo pravico to svetišče odpirati in zapirati, za kar od kristjanov dobe postavno določeno plačilo.

Razen na Sijonu in ob Jezusovem grobu pa si frančiškani do konca srednjega veka niso mogli pridobiti v mestu Jeruzalemu drugih svetišč. Pač pa so si v Jozafatovi dolini pod vshodnim mestnim zidovjem l. 1363 pridobili pravico do enega oltarja v cerkvi Marijinega groba in skoraj isti čas tudi votlino Jezusovega krvavega potu, ter na Oljski gori pravico do ključa v kapelico Jezusovega Vnebohoda, katera je bila kakor še dandanes mohamedanska last, kakor tudi do ključa v Lazarjev grob v Betaniji. Seveda so vse te pridobitve stale ogromne vsote denarja. Tudi v Betlehemu so mogli frančiškani pomnožiti svoje pravice. Do l. 1400 so edino razkolni Grki opravljali božjo službo po svojem obredu na kraju Jezusovega rojstva. Že omenjeni P. Surijan, kustos Sv. Dežele, pa omenja, da so imeli ob njegovem času frančiškani ključ od votline Jezusovega rojstva in pravico maševati na rojstvenem kraju.

Mnogo pozneje se je posrečilo frančiškanom priti do pravic tudi v Ain-Karemu, kjer je bil rojen Janez Krstnik. Katoliško cerkev, sezidano leta 1423 na tem kraju, so bili Saraceni spremenili v hlev: le duplino Janezovega rojstva, malo nižje v cerkvi ležečo, so prepustili razkolnim domačim kristjanom, kjer je jeruzalemski razkolni patrijarh vsako leto enkrat, na dan rojstva tega svetnika opravil božjo službo po svojem obredu.

P. Surijan je za drag denar l. 1485 kupil to svetišče od Saracenov in rojstno votlino sè zidom ločil od hleva. Še-le l. 1621 se je frančiškanom posrečilo kupiti tudi cerkev in samostanske podrtije ter oboje popraviti. Od takrat bivajo zopet stalno manjši bratje v Ain-Karemu. Pol ure peš hoda od te cerkve je svetišče Marijinega obiskanja pri teti Elizabeti. Razvaline nekdanje križarske cerkve so takrat imeli v posesti razkolni Armenci, ki niso nič storili v korist in popravo tega svetišča, dokler ga niso l. 1679 frančiškani kupili in lepo čedno popravili.

Manj sreče z naseljevanjem so imeli frančiškani v Galileji; do 17. stoletja so prihajali tjakaj le kot tujci, ter so mogli le v vedni nevarnosti romati k svetiščem Marijinega oznanjenja v Nazaret in Jezusovega spremenjenja na goro Tabor.

Da frančiškani marsikje v Sv. Deželi niso mogli pridobiti več pravic katoliški cerkvi, ni toliko kriva mohamedanska pohlepnost kakor razkolniška nestrpnost.

¹ P. Lemmens, o. c. str. 151.

Sv. Dežela je središče razkolništva. Odkar so se krščanske vshodne dežele vsled nestorijanske in monofizitske krive vere, pa tudi vsled grškega razkolništva ločile od Rima, središča sv. vere, od tedaj se vshodna cerkev kakor suha kepa prsti drobi v razne verske ločine.

Z Nestorijani niso imeli frančiškani v Sv. Deželi nikakega stika, ker je domovina te krive vere v Mezopotamiji, daleč proč od Palestine in so ti krivoverci le redko in mimogrede prihajali v Jeruzalem.

Pač pa so živeli frančiškani v prijateljski zvezi z monofizitskimi Armenci. P. Surijan jih imenuje „naše najboljše prijatelje“.¹ Ko je sultan Soliman med vojsko z Benečani frančiškane imel v ječi zaprte, so Armenci v njihovi odsotnosti skrbno čuli nad frančiškanskimi pravicami v Betlehemu. Tem bolj pa so se med seboj sovražili Armenci in Grki. Ruski zgodovinar Gretenij se pritožuje, da so imeli „trikrat prokleti Armenci celo Kalvarijo v svoji posesti, od katere so en del prostovoljno oddali frančiškanom“. Zato so si le-ti večkrat prizadevali, Armence spraviti z rimsko cerkvijo, kar pa se jim ni posrečilo. Vsekako so Armenci še dandanes frančiškanom najmanj sovražni in tudi sicer poštene ljudje, lepega vedenja, snažni v obleki in zelo pobožni.

Tudi razkolne Abesinjce hvalijo frančiškanski zgodovinarji kot dobre sosedes, in to tembolj, ker so živeli Abesinjci frančiškanom enako v prostovoljnem uboštvi. Nasprotno se pa zelo pritožujejo nad Georgijci, ki smo jih nekaterikrat že omenili. P. Surijan jih imenuje „najhujše razkolnike, Grkom v zlobi enake.“ Povedali smo že, koliko težav so imeli z njimi frančiškani. Ščasoma so Georgijci zgubili svoj vpliv vprid razkolnim Grkom, ter so naposled svoj samostan l. 1559 prodali svojim sovražnikom, frančiškanom, sami so se pa izselili iz Jeruzalema.

Najostrejša in z največjim ogorčenjem govore frančiškanski zgodovinarji o razkolnih Grkih. P. Surijan pravi, da so „prokleti Grki“ Bogu in sv. cerkvi nadležni. „Neprestano kličejo s svojimi krivoverstvi jezo božjo na-se in sramote s tem pravo cerkev. Oni nas brate in služabnike božje brez prenehanja preganjajo... Vsi drugi krščanski narodi razen Georgijcev so tem verolomnim krivovercem sovražni.“¹ In zgodovinar Fabri² meni: „Nikedar se ne bi bili mogli Saraceni in Turki tako razširiti, da niso imeli Grkov, izdajavcev na svoji strani. In drugi kristjani vshodne cerkve bi se bili že davno združili z našo cerkvijo, da jim niso neverni in ošabni Grki zaprek delali in spreobrnjenih zopet zapeljali...“

O razkolnih Grkih in njihovem sovraštvu do frančiškanov bomo govorili drugikrat.

O monofizitskih Jakobitih in Koptih ni kaj posebnega mogoče povedati, ker niso imeli nikedar posebnega ugleda v Sv. Deželi: seveda vprid niso bili katoliški stvari; nasprotno: radi so pomagali sovražnikom „latincev“, t. j. katoliških kristjanov in njihovih vodnikov v Sv. Deželi, frančiškanov.

¹ Golubović, Trattato di Terra s., str. 75.

² Trattato 71–74. — ² Evagatorium in Terrae s. peregrinationem l. 350.

P. ALFONZ FURLAN:

Pobožnosti in nekateri odpustki v mesecu septembru.



a mesec je posvečen Materi sedem žalosti. Spomin Matere božje sedem žalosti obhajamo dvakrat na leto; prvič cvetni petek in v drugič 15. septembra, ali tretjo nedeljo v mesecu septembru. Na cvetni petek se spominjamo samo ene žalosti, namreč bridkosti, ki jo je občutila presv. Devica Marija v srcu, ko je stala poleg križa na Kalvariji. Ta praznik so obhajali prvotno petek po tretji nedelji po veliki noči zoper krivoverce husite, ki so bili zoper to Marijino podobo; papež Benedikt XIII. je zapovedal, da naj vsa cerkev obhaja ta Marijin praznik, pa ne na veliki petek, temuč na cvetni petek. Redovniki, služabniki bl. Device Marije (serviti) obhajajo s cerkvenim dovoljenjem praznik Matere božje sedem žalosti tretjo nedeljo v septembru. Ta praznik je papež Pij VII. razširil na vso cerkev in papež Leon XIII. ga je povišal na drugi razred.

Kdor opravlja v čast žalostni Materi božji kake pobožnosti: molitve, premišljevanja, dobra dela . . . , se more vsak dan udeležiti odpustka 300 dni; ako pa opravlja ves mesec to pobožnost, prejme popolni odpustek enkrat v mesecu, ako se spove, prejme sv. obhajilo in v cerkvi moli za odpustek. (Pij IX. 3. aprila 1857. in sv. zbor za odpustke 26. novembra 1878. Leon XIII. 27. jan. 1888). Knjigo, ki ima primerna premišljevanja, prodaja Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Prvo nedeljo v septembru praznujemo v Avstriji praznik angeljev varihov; spodobi se, da častimo svojega angelja variha, ker nas na božje povelje vedno čuva in varuje.

Dnevi vesoljne odveze so:

8. septembra, praznik Marijinega rojstva. 17. septembra vtisnjenje sv. Ran sv. Frančiška Serafinskega.

Dnevi popolnega odpustka v septembru:

1. septembra: angeljska nedelja; 4. septembra: sv. Roza Viterbska, devica 3. reda; 8. septembra: rojstvo Marije Device; nedeljo med osmino malega šmarna: presv. Ime Marija (samo v Avstriji); 17. septembra: vtisnjenje sv. petih Ran sv. Frančiška Serafinskega; 18. septembra: sv. Jožef Kupertinski, sp. 1. reda; 24. septembra: sv. Pacifik, spozn. 1. reda; 27. septembra: sveti Eleazar ali sv. Elzeirij, sp. 3. reda; 29. septembra: sv. Mihael nadangelj.



Dopisi.

Ingolstadt. Vrhovna voditelja Marijine mašne zveze, pč. p. Gašper Wörtmann in pč. p. Generoz Teifl, ki sta v začetku sedanje vojske prišla v francosko vjetništvo, sta vendar enkrat oba odpuščena v Švico. P. Gašper se nahaja v zavodu St. Johann, Zizers, Chur. Vsem, ki so na poziv „Cvetja“ z molitvijo pripomogli, da sta oproščena, naj tisočkrat Bog povrne! — K svetovni „Ingolstadski Marijini mašni zvezi“ je v letu 1916/17 pristopilo 33.668 novih udov, mrtvih je bilo priglašanih do 18.000. Število živih udov znaša v celem nad 860.000 in ravno toliko je družbenih sv. maš na leto. Ta zveza je torej zelo bogata zakladnica milosti. Druge mašne zveze navadno skrbijo pred vsem za misijone in tako izvršujejo bolj telesna dela usmiljenja, Marijina mašna zveza pa je najbogatejša s svetimi mašami in deli ž njimi pred vsem duhovna dela usmiljenja. Zato ta mašna zveza druge podobne zveze lepo spopolnjuje in želeti je, da bi pristopili tisti, ki so pri misijonskih mašnih zvezah, tudi k naši Marijini, ako le morejo dati za eno sv. mašo na leto. (Po pomoti se zakasnilo).

Kamnik. Več blagih in pobožnih udov naše skupščine se je letos preselilo v večnost. Zlasti naj omenim rajno „Tomanovo mater“ iz Novega trga, občespoštovano gospo Marijo Benkovič, ki se je odlikovala v delih krščanskega usmiljenja, zato so ji dali častni priimek „mati ubogih“; siromaki jo bodo ohranili v hvaležnem spominu. Zdaj počiva njeno truplo v grobu rajnega moža in sina, veleč. g. Jožefa, znanega slovenskega zgodovinarja. V selski župniji sta umrla vrl tretjerednik Matej Sovinšek, mož molitve in premišljevanja in Rozalija Poljanšek, ki je znala posnemati Marto in Marijo Magdaleno: roke je imela pri delu, srce pa pri Bogu. — Na praznik sv. apostolov Petra in Pavla je bila v Kamniku v frančiškanski cerkvi nova maša, daroval jo je tukajšnji rojak vlč. g. p. Gabrijel Cevc, minoritskega reda sv. Frančiška. Svatov, tretjerednikov in ostalih vernih je bilo veliko število; vsa slovesnost se je lepo zvršila v splošno zadovoljnost. Novemu delavcu v Gospodovem vinogradu naj podeli dobri Bog in utrdi ljubo zdravje! Za božjo čast so Kamničani vneti, radi se udeležujejo cerkvenih pobožnosti in slovesnosti.

Razgled po serafinskem svetu.

† **Fr. Jona Kranjec.** V ljubljanskem frančiškanskem samostanu je zatisnil trudne oči naš marljivi „frater Jonas“, ki je tolikanj ljubil prelepo Kostanjevico in „Cvetje“, katero je ondi poganjalo. To vam je bil frančiškan stare korenine! Odkritosrčen, šegav in dobrovoljen, moško pobožen in nad vse zadovoljen v priprostem habitu samostanskega tretjerednika. Bil je dokaj izobražen, razumel je dobro nemški in italijanski jezik, imel je celo na stara leta čedno in krepko pisavo, skozi in skozi je bil praktičen mož, kakor nalašč ustvarjen za goriški samostan in za upravo „Cvetja“, ki je tamkaj izhajalo. Dan na dan je romal frater Jona v mesto na pošto in po raznih

opravkih; preč. p. Stanislav in samostanski predstojniki so se vselej lahko zanesli nanj, vsako naročilo je natanko zvršil, nobene reči ni pozabil. Brez dela sploh ni mogel biti; kadar je opravil važne posle, je čedil in snažil po samostanu, da je bilo veselje videti gibčnega starčka. Takega smo mi mlajši poznali. Včasih nam je kako osoljeno povedal, vendar smo ga vsi radi imeli — in kaj bi ga ne, saj smo vedeli in videli, da nam dobro hoče. Nad 20 let je bil pri upravi „Cvetja“. Preč. p. Stanislav so bili zadovoljni z njim, kar ga je zelo veselilo; zraven drugih lepih lastnosti ga je namreč odlikovala vdana ljubezen in veliko spoštovanje do preč. p. Stankota. Goriški samostan je vsled vojne prisiljen zapustil ter šel obenem s preč. p. Stanislavom v Ljubljano. Tudi tukaj je rad prijel za to in ono delo, ali moči so mu jele pešati in prevzelo ga je hrepenenje po večnem domu v nebesih. Z ljubeznijo do Boga, do sobratov in do vseh božjih stvari se je ločil od nas letos na vigilijo porcijunkule, dne 1. avg. Rojen je bil rajni dne 16. okt. 1836 v Šmartinu na Štajerskem, v red je stopil 26. jul. 1875. — bil je poprej bolniški strežnik — obljube je naredil 19. nov. 1876. „Cvetje“ ga bo ohranilo v hvaležnem spominu; ljubi Bog mu daj plačilo za čednosti in dobra dela!

† **P. Kajetan Popotnik.** Dne 2. julija t. l. je v Gradcu mirno zaspal v Gospodu bivši prvi priyor usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu preč. p. Kajetan Popotnik. Pokojni se je rodil dne 19. jul. 1857 v Lačah v Ziljski dolini na Koroškem. L. 1893 so ga poslali vjšji predstojniki v Kandijo. Kot prvi priyor je najprej preuredil stari gradič Neuhoft za bolnišnico, nato pa v treh letih zgradil na vrtu novo poslopje, ki je bilo v njem prostora za 80 postelj. — Bolnišnica usmiljenih bratov je zaslovela največ vsled umnega gospodarstva in neumorne delavnosti prijaznega blagega p. Kajetana, ki so ga vsi brez izjeme spoštovali in ljubili. — L. 1905 je bil rajni izvoljen za priyorja na Kajnbahu (Kainbach) pri Gradcu; pozneje je bil priyor v Št. Vidu ob Glani in v Algersdorfu, zadnji čas je bil tudi definitor graške provincije usmiljenih bratov. Dne 4. julija t. l. so ga slovesno pokopali na Kajnbahu. Naj mu sije žarna luč večne slave! Blagor usmiljenim ...!

† **P. Kajetan Dvoršek,** kapucinskega reda, je umrl dne 15. junija v samostanu pri Sv. Križu na Vipavskem, v 58. letu svoje starosti. Pogreb je bil 17. junija. Pokojni je bil doma v Šmarjah pri Jelšah na Štajerskem. Bil je blag značaj. Vsi, ki so ga poznali, so ga spoštovali kot svetega moža. Naj počiva v Bogu!



Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo: rajni č. fr. Jonas Kranjec, samostanski tretjerednik, * 16. okt. 1836 v Šmartinu na Štaj., † 1. avgusta 1918 v Ljubljani; pokojni č. fr. Ladislav Sunčič, klerik-novinec, * pri Sv. Križu pri Ljutomeru julija 1900, † 10. avg. 1918; v samostanu je bil še le osem mesecev. Vič. p. Kajetan Dvoršek, kapucin, † 15. junija. Dalje:

I. pokojni udje **tretjega reda**

1) skupščine mariborske:

Maribor: č. s. Mar. Pankracija, rojena Ivana Lipovšek, šolska sestra III. reda sv. Fr., † 24. julija 1918 v 46. letu svoje starosti, v kongregaciji je delovala 27 let. Naj počiva v miru! Lucija Šket, Katarina Koren, Marija in Ana Lederer, Terezija Šel; Kam-

nica: Janez Šerak; Makole: Julija Lendovšek; Sv. Venčesl: Marija Ozimič; Sv. Ožbalt: Marija Rajh, Terezija Šarman, M. Weber, M. Vraber, Johana Pupaher; Cirkovce: Katarina Krajnc, Ana Medved; Sv. Jakob v Slov. goricah: Ivana Unger, Franc Šiker, padel v vojski; Jarenina: Alojzij Kos, Katarina Jarc; Zavrče: Jurij Kokot, Ter. Ferlež; Sv. Marjeta niže Ptuja: M. Primožič, Neža Vajda, Jera Erženjak; Vuzenica: prečastiti g. Jožef Jurčič, dekan in nadžupnik v pokoju, † 19. jul. 1918 v celjski bolnišnici; Sv. Martin pri Vurbergu: Marjeta Konte; Ljutomer: Marija Kos; Staritrgr pri Slov. Gradcu: Ferdinand Izak, padel v vojski, Jakob Pogorevčnik, Jožef Lesnik, Helena Ajtnik, Ana Onič, Elizabeta Knez, Urša in Antonija Kašnik, Katarina Grešovnik, Alojzija Globočnik, M. in Amalija Kislih, Martin Popjal, Ana Blodnik, Marija Španžel, A. Klinger, Hel. Rutnik, M. Jehert, M. Pirtovšek, Janez Turičnik, M. Rotočnik, M. Kobolt, Terezija Vavkan, M. Prošt, Hel. Kobolt, Ivana Šuler, Ivana Zavodnik, Franc Lubej, M. Mikej, M. Paternoš, Peter in Ana Rupnik, Antonija Zavodnik, Anton Prošt, Antonija Apačnik, M. Vodenik, Marija Zabel, M. Nabernik, Zofija Brezran, Urša Sedar, Frančiška Jerman, Hel. Rakovnik, M. Hajdnik, Anton Muh, Neža Kresnik, Frančiška Vitko, M. Bri-tošek, M. Turičnik, Antonija Kreuh, Rozalija Mravljak, Jožef Štejskal, M. Trobej, Uršula Pogač.

2) skupščine pri Sv. Križu na Vipavskem:

Otlica: Jožef (Marija) Bolčina; Sv. Križ: Elizabeta (Frančiška) Cotič.

3) skupščine pri Novi Štifti (Dolenjske):

Marija Perovšek iz Sušja, Šimen Starc iz Gor. Lazov št. 4.

4) skupščine na Viču:

Neža Pezdir, Helena Belič, Frančiška Prebil, Marija Lužar, Helena Velkaverh.

6) skupščine škofjeloške:

Marija Vrhunc iz Železnikov.

7) skupščine kamniške:

Sela: Rozalija Poljanšek.

II. pokojni udje **armade sv. Križa**:

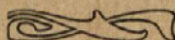
Helena Logar, Marijana Keš, Marija Šajn, Marijana Česnik iz Knežaka; Marija Smerke, Blaž Lužar iz Ljubljane; Ana Božič iz Kostanjevice; Uršula Ogrizek Sv. Janž. Priporočajo se udom armade sv. Križa v molitev!

Dalje se priporočajo v molitev:

V pobožno molitev priporočam v »Cvetju« svojega sina Antona, ki je na vojski, v čast lurski Materi božji, sv. Jožefu, sv. Frančišku Ser. in sv. Antonu Pad., da bi bil obvarovan vsega hudega na duši in telesu, da ne bi obupal, da bi mu vedno na strani stal sv. angelj varih, da bi mu strašna poskušnja bila v večno zveličanje — in, če ga Bog zdravega in živega pripelje domov, da bi zgledno krščansko živel ter stopil v III. red sv. Frančiška. Enako priporočam tudi svoja dva sina Frančiška in Jožefa, ki sta v Ameriki in ne vem, kaj se z njima godi. Priporočam tudi vse ostale otroke in celo družino za stanovito katoliško življenje, večkratni vredni prejem sv. zakramentov, za potrpežljivost in vdanost v presv. voljo božjo. Franc Kolar, tretjerednik, Laze 23, Planina pri Rakeku. V molitev se priporoča begunka Terezija Strgar na Brezju. Neka oseba pri Novi Štifti (Dolenjsko) priporoča v molitev nekega duhovnika in sebe v čast presv. Srcu Jezusovemu, prečistemu Srcu Marijinemu in sv. Frančišku. Neka družina na čast sv. Jožefu in sv. Antonu za zdravje in srečo pri blagu. Tretjerednica priporoča očeta pri vojaki, da ne bi bil tako malodušen in sebe v ravno takih skušnjavah. Vsem tretjerednikom bodi priporočen v molitev neki vojak, da bi dosegel milost vere in da ne bi obupal. Več bolnih oseb. Neki mladenič, da bi prišel k pravemu spoznanju in seboljšal. Vojaki, zlasti tretjeredniki, begunci in umirajoči. Vse prošnje, ki še niso bile uslišane.

Zahvala za uslišano molitev.

R. K. se zahvaljuje Mariji, sv. Jožefu in sv. Antonu za pomoč in ozdravljenje roke. Bodi hvala tisočera najsv. Srcu Jezusovemu, bl. Devici Mariji, sv. Jožefu in sv. Frančišku za pomoč v bolezni, da se je zdravje precej izboljšalo po obljubljeni zahvali. Prepričana sem, da je zaupna prošnja vselej uslišana. N. A. — Bila sem v veliki nevarnosti zaradi zastrupljenja krvi vsled pika strupene muhe. Prosila sem presv. Srce Jezusovo, bl. Devico Marijo in sv. Antona Pad., obljubila sem zahvaliti se v Cvetju; dvakrat mi je zbolela žival, ki mi je za te hude čase zelo potrebna, prosila sem Boga, Devico Marijo in sv. Antona Pad. in žival je bila zopet zdrava, za vse se zahvaljujem. Sestra tretjega reda iz Rožne doline pri Ljubljani. F. V. se zahvaljuje za milostni čas pokore in za vse dobrate, dušne in telesne.



Darovi.

Armada sv. Križa. — Darovi udov (armade sv. Križa) za Sv. Deželo v juliju: J. Kačar, Ljubljana 12 K; Frančiška Slavec, Knežak 81·70 K; Neža Žurman, Ljubljana 77 K; Jakob Štrekelj, kaplan, Kostanjevica 16·80 K; Roza Ekart, Št. Janž 25 K; Neža Križnar, Ljubljana 46 50 K. — Došlo v Kamnik: Apol. Levstek iz Žimaric 2 K; Ana Trhlan iz Žimaric 10 K; udje »arm. sv. Križa« (v naši zakristiji) 42·70 K.

Za kitajski misijon: neimenovan iz Celja 20 K; Jernej Marolt, Kranj 20 K; neimenovana iz Gor. Lazov za odkup poganskega dečka, na ime Anton 30 K in deklice, na ime Helena 20 K; Neža Debeljak iz Malega loga za odkup dečka, na ime Jožef 20 K; neimenovana za dečka na ime Anton 30 K; neka tretjerednica (po pč. p. Avguštinu Čampa) 100 K.

Za afrikanse misijone: Neža Debeljak iz Malega loga 10 K; neimenovan iz Rudolfovega za odkup dečka, na ime Frančišek 24 K in deklice, na ime Marija 20 K; Jernej Marolt, Kranj 30 K; neimenovana za odkup poganskega otroka (v naši zakristiji) 30 K.

Za cerkev in samostan v Brežicah: Jernej Marolt, Kranj 7 K. — Došlo v Brežice: Konjice po nadžupnijskem uradu 200 K; župljani v Studenem 300·54 K; vsled posebne prijaznosti in prizadevanja preč. g. župnika Karola Preskarja so darovali župljani v Kapelah 777·60 K.

Za kruh sv. Antona: župni urad Cerklje na Gorenjskem 50 K; Marija Pengov iz Duplice 1·20 K; dve neimenovani (v naši zakristiji) 1·20 K.

Za svetišče svetogorske M. B.: Marjeta Blenko, Kamnik 50 K; Amalija Šuligoj, Biljana-Senožeče 20 K; neka tretjerednica na Viču (po pč. p. Avguštinu) 100 K.

Popravek: Zadnjič (7.-8. zv., str. 232) bi imelo stati med darovi armade sv. Križa v 11. vrstici od zgoraj: Terezija Cvetko, Pišce 6 K.

Vsem dobrotnikom: Bog plačaj z večnimi darovi!

